

OPMERKINGEN BIJ NOTA VOOR PUBLIEKE CONSULTATIE

Plan-MER Nieuw Zurenborg

Antwerpen, 12 april 2011

per aangetekende zending

Aan het College van Burgemeester en Schepenen
van de Stad Antwerpen
Dienst Stadsontwikkeling
Grote Markt 1
2000 Antwerpen

Aan de Vlaamse Overheid
Dept. LNE, Dienst MER
Koning Albert II laan 20 bus 8
1000 Brussel

VERTOOGT U MET EERBIED:

- **Mevr. Deborah Bloemen**, woonachtig te 2600 Berchem, Pretoriastraat 22;
- **Dhr. Martijn Vogelaers**, woonachtig te 2600 Berchem, Pretoriastraat 22;
- **Dhr. David Ramaeckers**, woonachtig te 2018 Antwerpen, Vlijtstraat 60;
- **Dhr. Dirk Schampaert**, woonachtig te 2018 Antwerpen, Vlijtstraat 76.
- **Dhr. Steve Meeusen**, woonachtig te 2600 Berchem, Pretoriastraat 2.

Verzoekende partijen

Vertegenwoordigd door Mr. Stijn Verbist en Mr. Pieter Thomaes
2000 Antwerpen, Graaf van Hoornestraat 34

I VOORWERP VAN DE NOTA MET OPMERKINGEN

1. Middels onderhavige nota met opmerkingen wensen verzoekende partijen hun opmerkingen kenbaar te maken bij de nota voor publieke consultatie die door Antea Belgium i.o.v. de Stad Antwerpen werd opgesteld in het kader van de opmaak van een plan-MER en die van 14 maart 2011 tot en met 12 april 2011 ter inzage werd gelegd van het grote publiek met het verzoek haar opmerkingen hierop kenbaar te maken.

2. Aan de hand van een aantal ernstige en onderbouwde bedenkingen/opmerkingen, zullen de verzoekende partijen aantonen waarom de op heden voorliggende uitgangspunten en voorgestelde methodologie van de nota voor publieke consultatie (hierna: NPC) absoluut ontoereikend zijn rekening houdende met de ligging van het projectgebied die op vlak van milieuhygiëne (lucht, bodem en geluid) tot één van de meest dramatische van Vlaanderen (en Europa) kan worden gerekend.

II ONTVANKELIJKHEID VAN DE NOTA MET OPMERKINGEN

3. De termijn voor het indienen van een nota met opmerkingen loopt van 14 maart 2011 tot 12 april 2011. Onderhavige nota wordt dan ook alleszins tijdig, want binnen de voorziene termijn, ingediend. De nota met opmerkingen is ontvankelijk ratione temporis.

III BELANG

4. Mevr. Deborah Bloemen, Dhr. Martijn Vogelaers, Dhr. David Ramaeckers, Dhr. Dirk Schampaert en Dhr. Steve Meeusen zijn allen woonachtig in de woonbuurt aanpalend aan het betrokken projectgebied. Als direct aanpalende burens (eigenaars) en jonge ouders hebben zij het rechtens vereiste noodzakelijke belang om deze nota met opmerkingen in te dienen.

De verzoekende partijen wensen te benadrukken dat hun bezwaarschrift niet is ingegeven vanuit een prikkelend NIMBY-verlangen of vanuit hun ambitie om mee te drijven op de actuele golf van burgerparticipatie. De verzoekende partijen wensen vanuit hun engagement als buurtbewoners en jonge ouders hun maatschappelijke verantwoordelijkheid mee op te nemen en de Vlaamse Overheid (Dienst MER) te wijzen op de ernstige en onaanvaardbare risico's die de Stad Antwerpen op heden dreigt te nemen middels het door haar geplande stadsuitbreidingsproject dat op een volkomen ongeschikte locatie wordt ingeplant en wensen ze de Vlaamse Overheid (Dienst MER) uitdrukkelijk te

verzoeken om de opdracht die aan Antea wordt verleend om terzake een plan-MER op te stellen op een aantal specifieke punten uit te breiden en op andere punten te verdiepen.

IV TEN GRONDE

1. VOORAFGAANDELIJK: HET BEOOGDE STADSUITBREIDINGSPROJECT

5. Na afbraak van de bestaande constructies (in casu een oude gasfabriek van IGAO, een stelplaats van de Lijn en een aantal te onteigenen woningen) en een beperkte bodemsaneringsoperatie i.o.v. de OVAM, plant de Stad Antwerpen op het projectgebied van 15,66 ha een volledige stedelijk herontwikkelingsproject uit te voeren.

Dit project zou volgens de NPC bestaan uit:

- de oprichting van een groot aantal woningen (woningen + appartementen) voor huisvesting;
- een beperkte hoeveelheid commerciële ruimtes;
- ondergrondse en bovengrondse parkeerplaatsen;
- schoolinfrastructuur voor 700 kinderen (85 kinderopvangplaatsen en 600 leerlingen basisschool);
- 5 ha publieke ruimte (groen en sport/spel-infrastructuur).

De bouwhoogtes worden zoveel mogelijk beperkt gehouden (behalve een woontoren in het stuk achter de spoorweg) en de groene publieke ruimte wordt zoveel mogelijk tegen de Singel aangeplant.

6. Het gediversifieerde project dat de Stad Antwerpen voor ogen heeft is ingegeven vanuit enerzijds de noodzaak aan nieuwe ruimte voor de drie voormelde functies (wonen, groen en schoolinfrastructuur) en anderzijds vanuit budgettaire overwegingen. Een residentiële ontwikkeling creëert op korte termijn immers een aanzienlijke financiële meerwaarde die de budgettaire haalbaarheid van het totale ontwikkelingsproject helpt te garanderen.

7. De verzoekende partijen hebben, in samenspraak met o.a. het buurtcomité SOS Zurenborg, een ander ontwikkelingsproject indachtig voor het projectgebied. Verzoekende partijen hebben begrip voor de ruimtelijke behoeftes van de Stad Antwerpen op het vlak van wonen en schoolinfrastructuur en voor haar budgettaire mogelijkheden, doch komen na rijp beraad omtrent het beoogde

ontwikkelingsproject tot de slotsom dat enkel het voorzien in een aaneengesloten groengebied op de betrokken locatie, een soort Park Spoor Oost dus, de enige valabele en duurzame oplossing vormt voor de ontwikkeling van het projectgebied [zie tevens stuk 1]. Dit voorstel is deels ingegeven vanuit de acute noodzaak aan groenvoorziening voor de ruimere omgeving van het projectgebied, doch vooral vanuit het oogpunt van de zware milieulasten die het projectgebied op heden bezwaren. Het inplanten van een nieuwe woonzone en schoolinfrastructuur waar kinderen en bewoners permanent zullen verblijven op letterlijk een steenworp van drie zware milieubelastende mobiliteitsassen is anno 2011 totaal onverantwoord. De milderende maatregelen die zouden kunnen worden gerealiseerd, zijn enerzijds onzeker (afhankelijkheid van andere overheden) of bieden geen structurele bijdragen aan de bestaande problematiek.

8. De Nota voor Publieke Consultatie (hierna: NPC) stelt in haar prelude:

*“Gezien de vroegere bedrijfsactiviteiten van de voormalige gasfabriek en de huidige activiteiten op de busstelplaats van de Lijn **vormt de milieuproblematiek een belangrijk aspect van de herontwikkeling van de site Nieuw Zurenborg**. Daarom is het van belang om in de mate van wat stedenbouwkundig te verantwoorden is, te onderzoeken hoe de herontwikkeling van de site kan afgestemd worden op de bestaande verontreinigingstoestand.*

*De aanwezige verontreiniging vormt een zware last voor de herontwikkeling van het terrein. In overleg met OVAM zal worden gezocht naar een optimale strategie voor de sanering van het terrein. Doelstelling daarbij is om de risico's voor de toekomstige gebruikers en bewoners te verminderen naar **aanvaardbare niveaus**. De herbestemming van de terreinen speelt bijgevolg een belangrijke rol voor de mate waarin een specifieke zone dient gesaneerd te worden.*

*Zo wordt bijvoorbeeld voor grondgebonden woningen een strengere saneringsnorm gehanteerd dan voor een park. Vanuit een duurzaamheidsoogpunt en om de kostprijs van de sanering niet exuberant te laten oplopen is het daarom aangewezen te onderzoeken **hoe een ontwerp hierop kan inspelen**. Daarbij kunnen intelligente ontwerp oplossingen (b.v. ondergrondse parkings daar waar grond dient te worden afgegraven) een meerwaarde geven aan de financiële haalbaarheid van het stadsontwerp.”*

Voormeld citaat drukt zeer mooi uit waar de Stad Antwerpen naar toe wil. Besefende dat de site in feite een te zware milieulast draagt voor het inplanten van bewoning en een scholencampus, wordt de milieudeskundige Antea Belgium (eerder opportuun) verzocht de bewoning en scholencampus zo in te planten dat de milieurisico's "aanvaardbaar" worden en dat de saneringskosten voor deze site zo beperkt mogelijk worden gehouden.

9. Aan de hand van de door Antea Belgium in haar NPC opgesomde milieudisciplines zullen verzoekende partijen de Vlaamse Overheid (Dienst MER) aantonen dat de Stad Antwerpen op heden ernstige en onaanvaardbare risico's dreigt te nemen middels de door haar geplande ruimtelijke ontwikkeling en zullen ze de Vlaamse Overheid (Dienst MER) uitdrukkelijk verzoeken om de opdracht

die aan Antea werd verleend om de milieueffecten van het door de Stad Antwerpen vooropgestelde ontwikkelingsproject te bestuderen, dermate dient te worden aangepast opdat niet enkel zou worden onderzocht op welke wijze de milieudruk op de toekomstige bewoners/gebruikers van het projectgebied “aanvaardbaar zou kunnen worden gemaakt”, doch ook onderzocht of een inplanting van scholen en woningen op deze site tout court aanvaardbaar kan zijn en/of de voorliggende alternatieven (in casu een groenzone) geen aanvaardbaardere optie is.

2. ACTUELE RUIMTELIJKE CONTEXT

10. Op bovenstaande luchtfoto zijn duidelijk de contouren zichtbaar van het projectgebied waarin de Stad Antwerpen haar voormeld ontwikkelingsproject wenst in te planten. Deze voormalige gassite en de stelplaats van De Lijn liggen ingeklemd tussen enerzijds de welgekende historische 19^e eeuwse woonbuurt Zurenborg die tezamen met de achterliggende buurten worden gekenmerkt door een **acuut gebrek aan publiek groen** en anderzijds een aantal drukke (internationale) transportassen zoals de Antwerpse Ringweg, de Singel en de spoorwegverbinding naar de Haven van Antwerpen en de Kempen die ontegensprekelijk **een zeer zware milieudruk leggen op het projectgebied**.

3. DE TE ONDERZOEKEN MILIEUDISCIPLINES

→ VOORAFGAANDELIJK

11. Een Milieueffectrapport over een plan (plan-MER) wordt in art. 4.1.1 § 1 7° DABM omschreven als “een openbaar document waarin, van een voorgenomen plan of programma en van de redelijkerwijze in beschouwing te nemen alternatieven, de te verwachten gevolgen voor mens en milieu in hun onderlinge samenhang op een systematische en wetenschappelijk verantwoorde wijze worden geanalyseerd en geëvalueerd, en aangegeven wordt op welke wijze de aanzienlijke milieueffecten vermeden, beperkt, verholpen of gecompenseerd kunnen worden”.

12. Gelet op het uitdrukkelijk milieugevoelig karakter van het door te lichten stadsuitbreidingproject, komt het als noodzakelijk voor dat het MER uitdrukkelijk tegemoet komt aan alle aspecten van voormelde definitie. De regelgeving inzake de noodzaak aan de opmaak van milieueffectrapporten is specifiek opgemaakt om plannen en projecten zoals Nieuw-Zurenborg preventief door te lichten op vlak van hun milieu-impact.

13. Na een grondige bestudering van het NPC dient dan ook voorafgaandelijk te worden opgemerkt dat de voorliggende NPC qua methodologie zwaar te wensen overlaat. De beschrijving van de verschillende milieudisciplines die dienen te worden onderzocht gebeurde uiterst incoherent en ongestructureerd. Zo wordt bijvoorbeeld op het vlak van “bodem” de gehele effectvoorstelling en –methodologie beperkt tot één enkel kadertje met een aantal cryptische zinsneden waaruit met de beste wil van de wereld geen methodologie kan worden afgeleid en die bovendien allerlei noodzakelijke onderzoeksdomeinen ongemoeid laat. In ogeschouw genomen dat Nieuw-Zurenborg een notoire brownfield is waarop de Stad Antwerpen een peutertuin plant, is een dergelijke onderzoeksmethodologie onaanvaardbaar. (zie verder)

De Vlaamse Overheid (dienst MER) dient er op toe te zien dat haar voorschriften inzake MER op een correcte wijze worden toegepast teneinde het doel en de effectiviteit van haar eigen regelgeving niet te laten ondergraven door studiebureaus (Antea Belgium) die op kosten van de maatschappij een dergelijke ondermaatse studiemethodologie dreigen te hanteren. Dit is een professioneel studiebureau onwaardig.

14. Gelet op voorgaande definitie uit het DABM en de lokale context dient het plan-MER aldus uitdrukkelijk te voorzien in:

- Een studie van de door de Stad Antwerpen voorgestelde projectontwikkelingsscenario's met inbegrip van de redelijkerwijze in beschouwing te nemen **alternatieven**.

De MER-studie dient dan ook uitdrukkelijk een studie uit te voeren naar de milieu-impact en de milieu-gevolgen van het door verzoekende partijen en verschillende buurtcomités geopperde alternatief van **een nieuwe groenzone op het volledige projectgebied** dat van de Singel en de Ring afgeschermd door een verhoogde groenberm. Uit het overzicht van “*te behandelen aspecten in het MER*” en “*te onderzoeken inrichtingsvarianten in het plan-MER*” blijkt geenszins dat aan Antea Belgium opdracht wordt gegeven om alternatieve scenario's te onderzoeken die gekend zijn in hoofde van de opdrachtgever, in casu de Stad Antwerpen.

Het voormelde voorstel van groengebied over het gehele projectgebied dient dan ook minstens meet te worden opgenomen als te onderzoeken alternatieve inrichtingsvariant.

- De plan-MER studie dient op een **systematische en wetenschappelijk** verantwoorde wijze te worden uitgevoerd. Het komt dan ook als essentieel voor dat Antea Belgium haar onderzoekswerkzaamheden **in alle betrokken milieu-disciplines** kan uitvoeren op basis van objectieve gegevens. Met uitzondering van de bodemonderzoeken die i.o.v. OVAM conform voorgeschreven onderzoekstrategieën werden opgesteld door erkende bodemsaneringdeskundigen, bieden de in de NPC geciteerde onderzoeken (geluidsonderzoek UGent, luchtpost VMM, geluidsonderzoek Elia...) ofwel niet de nodige objectiviteit qua doelstelling van de betrokken onderzoeksopdracht (vb. Elia en UGent), ofwel niet de nodige accuraatheid qua onderzoeksmetingen (vb: VMM). Het komt verzoekende partijen dan ook als onontbeerlijk voor om **op systematische wijze te voorzien in objectieve en wetenschappelijk verantwoorde onderzoeksgegevens en –resultaten**. Antea Belgium mag zich bij de opmaak van haar plan-MER niet baseren op eerder opgestelde studies die niet hetzelfde voorwerp voor ogen hadden als voorliggende MER-studie of die niet binnen het projectgebied werden gegenereerd.
- De milderende maatregelen die zullen worden onderzocht dienen ook te worden getoetst aan het voormelde alternatieve ontwikkelingsscenario van een aaneensluitend groengebied. Antea Belgium dient in deze context ook na te gaan welk effect deze milderende maatregelen zullen genereren op voormeld alternatief ontwikkelingsscenario, zoals in casu het voorstel van een parkgebied op de het projectgebied.

- Doorheen de NPC ontbreken tenslotte ontegensprekelijk een aantal milieudisciplines.
  - Vooreerst de **volksgezondheid**. Het doorrekenen van de medische effecten geluidsklimaat en luchtkwaliteit naar de gezondheidstoestand van de mensen die er zullen wonen en school zullen lopen wordt niet onderzocht. Er is echter genoeg wetenschappelijke literatuur voorhanden die deze correlatie legt, minstens de nodige onderzoeksmethodologieën biedt teneinde deze milieudiscipline te onderzoeken. In het bijzonder moet hier de impact van luchtvervuiling en geluidsoverlast onderzocht worden op de aanwezigheid van **een school met 700 kinderen en de bewoning door duizenden bewoners**. De milieudiscipline volksgezondheid dient dan ook uitdrukkelijk te worden toegevoegd teneinde de impact van de andere milieudisciplines op de van het projectgebied aanwezige bewoners / gebruikers te bestuderen. Tevens dient in deze context het alternatief van een integrale groenzone te worden betrokken met een bijkomende impactstudie ervan op de aanwezige woonzones. Anders gezegd, wat kan de eventuele meerwaarde zijn van een groengebied als “ groene long” t.a.v. de aanpalende buurten.
  - De neveneffecten van de aanwezigheid van de elektriciteitscentrale (IMEA - 150.000 Volt) op het projectgebied dienen in kaart te worden gebracht. Wat zijn de invloed en de risico's van deze centrale qua geluid en **straling** op het projectgebied? Bovendien dient te worden onderzocht, in functie van deze risico's, welke activiteiten of het projectgebied aanvaardbaar zijn en mits welke voorzorgsmaatregelen. Op pag. 38 van de NPC wordt gemeld dat het onderdeel “stralingen” niet dient bestudeerd te worden. Gelet op de aanwezigheid van de voormelde elektriciteitscentrale en een aantal GSM-masten op het terrein, is het evenwel noodzakelijk dat het onderdeel stralingen deel zal uitmaken van het MER. Ook hiervoor dient aldus in een aparte milieudiscipline te worden voorzien.
  - Tenslotte dient te worden vastgesteld dat ook de factor van **lichtpollutie** niet wordt onderzocht. Het projectgebied is echter wel gelegen in een stedelijke context en ligt vlak naast de Singel en de Ring die permanent hevig worden belicht. Indien nodig in een aparte milieudiscipline.

15. Meer algemeen dient de Vlaamse Overheid (dienst MER) te waken over het feit dat een plan-MER dient te voldoen aan het SMART-principe: de doelstellingen en de resultaten moeten Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden zijn. Het MER mag niet bestaan uit louter

generieke doelstellingen en maatregelen, temeer daar het in casu een **plan-MER volgens integratiespoor** betreft.

A. Mens - mobiliteit

16. Bij de beoordeling van de **mobiliteitsimpact** van het voorliggende project dient Antea Belgium te worden gewezen op het precair karakter van de verschillende “*ontwikkelingsscenario’s*” die zij mee in overweging wenst te nemen bij de beoordeling van de mobiliteitsimpact van het voorgenomen project. De bestaande ontwikkelingsscenario’s voor de Oosterweelverbinding en de Singel liggen op heden op apengapen en werden de afgelopen jaren in de slipstream van de hele discussie over de Oosterweelverbinding meermaals aangepast en in vraag gesteld. Er bestaat dus op heden absoluut geen enkele zekerheid omtrent de uitvoering ervan. Voor de huidige Zurenborgwijk bestaat op heden zelfs geen definitief wijkcirculatieplan. De lokale bewonersverenigingen hebben echter zelf reeds een wijkcirculatieplan opgemaakt dat als **bijlage 1** bij deze nota wordt bijgevoegd.

Het voorspellen van de toekomstige mobiliteitsimpact van het betrokken project mag zich dan ook niet baseren op allerlei scenario’s waarvan de uitvoering hoogst onzeker is en blijft en die kunnen zorgen voor een verbloemde voorstelling van de mobiliteitsimpact van het gehele project.

B. Geluid en trillingen

17. De impact van geluidshinder is één van de zwaarste vormen van hinder waar het projectgebied sinds jaar en dag mee wordt geconfronteerd en die noch op korte, noch op langere termijn zal verminderen. De grootste geluidsbronnen zijn op heden enerzijds het gemotoriseerde verkeer op de Singel en de Ring en anderzijds de aanwezige spoorbedding die het projectgebied doorsnijdt. Ook het transformatorstation van IMEA veroorzaakt de nodige geluidshinder.

Geluidsoverlast is een enorm probleem in en rond de Stad Antwerpen. Uit onderstaande kaart blijkt zeer duidelijk dat de Lden voor het projectgebied inderdaad permanent boven de 75 dB(A) ligt. Deze permanente geluidsoverlast veroorzaakt een verhoging van de bloeddruk, slapeloze nachten, stress, adhd, leerstoornissen etc.. Anno 2011 dient bij het inplanten van nieuwe woongebieden dan ook zeer secuur te worden opgetreden met een factor zoals geluidsoverlast. Lawaai is naast Licht- en Luchtvervuiling bijzonder schadelijk [zie tevens stuk 8 en 10].

Lawaai schaadt zeer efficiënt:

- één bron stoort de hele omgeving;
- het interfereert met de 3 facetten van gezondheid die de WHO daaronder verstaat, namelijk niet de afwezigheid van ziekte maar het sociaal, mentaal en fysisch welbevinden;
- omdat het schaadt zowel onrechtstreeks (via zgn. HINDER) als rechtstreeks en bovendien zowel overdag als 's nachts: "men kan wel de ogen, niet zijn oren sluiten"!

Overdag stoort het communicatie:

- voor opgroeienden: storen van begrijpen en begrijpend lezen, oorzaak van leer- en gedragsstoornissen (vb L.Maxwell Cornell Un NY);
- voor volwassenen: productiviteitsstoornissen (BMJ 2004) maar ook psychologische problemen (nervositas, stress, agressie) en neurologische stoornissen en onverwacht vele andere ziekten komen gradueel met het geluidsniveau meer voor (Lares 2003WHO)
- 's Nachts: dit is voor lawaai bijzonder, kunnen we onze oren niet sluiten en er komen problemen door slaapstoornissen die het algemeen herstel, hersen- en geheugenherstel verminderen, veroudering versnellen.

Sterker nog is, dat ook diegenen die zeggen geen hinder of slaapprobleem te hebben ("er aan gewend") blijken, evengoed hartritme- en bloeddrukverhoging vertonen.

18. Elementen die minstens dienen te worden gevoegd in de voorliggende NPC:

- De beschikbare en nog op te maken geluidstudies moeten getoetst worden aan **relevante en duidelijke parameters**. De NPC blijft zeer vaag over welke parameters zullen gehanteerd worden. Dus niet enkel L10, L50 en L90 maar ook en **vooral Lden en Lnight** zodat een toetsing aan de Europese richtlijn omgevingslawaai en aan de Antwerpse geluidsbelastingkaart mogelijk wordt. Zowel in de huidige NPC als deze van de UGent schijnen deze parameters te ontbreken. Bovendien ontbreekt een toetsing aan de Antwerpse geluidsbelastingkaart, die een mathematisch model vormt waarin de waarden van de parameters in een handomdraai kunnen worden aangepast aan verschillende scenario's inzake verkeersdensiteiten, hoogte en afschermingseffect van nieuwe gebouwen enz... Waarom wordt dit niet voorzien? Aangezien de uitvoering van het Oosterweeltracé vanuit democratisch oogpunt nog lang geen uitgemaakte zaak is (de stedenbouwkundige- en milieuvergunningen moeten nog ingediend en bekomen worden) moet dit mathematisch model herberekend worden op de te verwachten verkeersdensiteiten bij uitvoering van het Oosterweeltracé en andere deelaspecten van Masterplan 2020 zoals de uitvoering van de A102, de R11, maar ook van de uitvoeringsalternatieven van het MP 2020, met name het Meccano-tracé. De impact van de

diverse uitvoeringsalternatieven voor het Masterplan 2020 op Nieuw Zurenborg moeten in het plan-MER onderzocht worden. Dit in plaats van het abstracte afvoetsen aan '70 procent minder vrachtwagens'. Waar is een dergelijk simplistisch uitgangspunt trouwens op gebaseerd?

- Gelet op de zware impact van geluid op de toekomstige invulling van deze site is het essentieel dat de geluidsstudies die worden gehanteerd als uitgangspunt voor de MER-studie **op een volstrekt objectieve wijze totstand zijn gekomen** en dat het uitgangspunt en dat de methodologie van deze studies in overeenstemming is met de studieresultaten die in het kader van huidige MER worden nagestreefd. De tot op heden opgestelde studies werden allen opgesteld in opdracht van betrokken overheden (zoals de Stad Antwerpen of ELIA) met hun welbepaald doel voor ogen. Het is in het kader van de opmaak van voorliggend MER dan ook noodzakelijk dat, gelet op de omvang van het voorliggend project en de fragiele invulling ervan (wonen / scholen), er **een nieuwe en volstrekt objectieve studie** totstand komt die geen broodheer of specifiek doel dient.
- Voorts dienen de nodige vraagtekens te worden geplaatst bij de richtwaarden db(A) die worden gehanteerd om de geluidsdruk van het door de Stad Antwerpen voorgenomen project op te meten. In de NPC staat opgenomen:

“In het schrijven van het departement LNE, dienst Hinder en Risicobeheer i.k.v. de MER-screening van het oorspronkelijk voorontwerp-RUP Nieuw Zurenborg (12 januari 2010) worden wel een aantal richtwaarden opgegeven voor de inplanting van nieuwe woningen in de nabijheid van belangrijke verkeersassen:

- *Wegverkeer: niet/minder problematisch onder **Lden 55 dB(A)**, problematisch boven Lden 60 dB(A), maatregelen aan ontvangerzijde (woningisolatie) niet boven Lden 65 dB(A);*
- *Spoorverkeer: niet/minder problematisch onder **Lden 62 dB(A)**, problematisch boven Lden 67 dB(A), maatregelen aan ontvangerzijde (woningisolatie) niet boven Lden 72 dB(A).”*

Voormelde richtwaarden zijn volstrekt onverantwoord.

In Vlarem II werd de maximale hinder die door risico-inrichtingen mag worden veroorzaakt vastgelegd op:

GEBIED	MILIEUKWALITEITSNORMEN EN RICHTWAARDEN IN dB(A) IN OPEN LUCHT		
	OVERDAG	'S AVONDS	'S NACHTS
4° Woongebieden	45	40	35

Het geluid dient beoordeeld te worden op 200 m vanaf de perceelsgrens van de inrichting (bijlage 4.5.1 VLAREM II). Indien echter binnen de 200 m een woning gelegen is dan moet het geluid aan deze woning beoordeeld worden. De inrichting dient in alle richtingen rondom rond te voldoen aan de VLAREM II voorwaarden.

Tenslotte wensen wij in deze context nog te verwijzen naar het advies van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (Toezicht Volksgezondheid) dat werd opgesteld in het kader van de stedenbouwkundige vergunningsaanvragen die de Stad Antwerpen de afgelopen maanden (tevergeefs) bij de Gewestelijk Stedenbouwkundige Ambtenaar had ingediend om een tijdelijke kleuterschool te plaatsen op het projectgebied (in afwachting van “Nieuw-Zurenborg”). Dit advies stelde het volgende inzake de geluidshinder op het projectgebied:

Daar er geen wettelijke richtwaarden voor verkeerslawaai zijn heeft men zich voor de geluidsstudie gebaseerd op richtlijnen uit een schrijven van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) naar aanleiding van het project Nieuw Zurenborg en de adviesronde verbonden aan de screening van de plan-Merplicht voor het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) Nieuw Zurenborg. Het wettelijk kader voor omgevingslawaai wordt op dit moment in Vlaanderen geregeld door het KB van 1977 en de Vlarew wetgeving. Volgens de informatie in de geluidsstudie stelt LNE dat er niet zo maar nieuwe woningen kunnen worden ingeplant in gebieden waar het globale geluidsdrukniveau (over dag, avond en nacht; Lden) 60 dB(A) overschrijdt voor het wegverkeer en 67 dB(A) voor het treinverkeer. Vanaf respectievelijk 55 dB(A) (weg) en 62 dB(A) (trein) zou het reeds wenselijk zijn het omgevingslawaai te reduceren bij het plannen van nieuwe bewoning. Zonder een echte bovengrens op te geven, wordt een woonomgeving waarbij respectievelijk 75 dB(A) en 65 dB(A) op meest belaste en minst belaste zijde invallen, als niet kwaliteitsvol omschreven.

De geluidsnormen die in voormelde project gehanteerd worden (tussen 55dB(A) en 65 dB(A)) zijn volstrekt onaanvaardbaar en passen niet in het door de Vlaamse Overheid vooropgestelde principe van de duurzame ontwikkeling op het vlak van ruimtelijke ordening en stedenbouw.

- Gelet op het feit dat uit de bestaande meetresultaten blijkt dat de geluidsdruk op heden op 200 m van de Ring constant meer dan 80 dB(A) bedraagt, komt het de verzoekende partijen als essentieel voor dat de meetresultaten niet alleen focussen op het de geluidsdruk die de verkeersassen veroorzaken maar vooral **op de geluidsdruk die de verschillende geplande constructies in het projectgebied zullen moet dragen**. Hierbij moet vooral gedacht worden aan de woningen en appartementen (langs alle zijden, op alle hoogtes, binnen én buiten) en de scholencampus (langs alle zijden, op alle hoogtes, binnen én buiten) omdat op deze plaatsen de bewoners en/of gebruikers langdurig aan de geluidsdruk zullen worden onderworpen. Uit de NPC kan worden vastgesteld dat de tweede studie van de UGent als uitgangspunt volgende richtwaarden hanteerde:

*“Alle scenario’s werden gekoppeld aan een geluidsscherm (cfr. Model 1), waarvan de hoogte dusdanig moest zijn dat de geluidswaarden in het plangebied onder de richtwaarden zouden zitten **(60 dB(A) voor het park en 65 dB(A) voor de woningen)**.”*

Voormelde richtwaarde zijn onaanvaardbaar. Wanneer nieuwe woonprojecten worden gerealiseerd dient het minimale streefdoel evident de bovenvermelde richtwaarden van 45/40/35 dB(A) te zijn en geen 60 dB(A) voor het park en 65 dB(A) voor de woningen. In plaats van te verwijzen naar het feit dat er voor verkeerslawaaai geen richtlijnen voor verkeerslawaaai voorzien zijn, **dient Antea Belgium te definiëren welke geluidsnormen voor welke activiteiten vanuit het standpunt van de volksgezondheid aanvaardbaar en leefbaar zijn** met inbegrip van de internationale normen terzake. Vervolgens dient te worden nagegaan welke geluidsdruk er op heden heerst op alle relevante plekken van het projectgebied, op welke wijze en waar deze kunnen gemilderd worden en tenslotte welke geluidswaarden als realistisch beschouwd kunnen worden op de betrokken site na realisatie van het door de Stad Antwerpen beoogde ontwikkelingsproject.

- Zoals op pag. 50 § 6 van de NPC terecht wordt aangehaald, is het essentieel dat ook de alternatieven worden onderzocht. In het NPC wordt echter enkel gewag gemaakt van (verkeers)ingrepen om het brongeluid te beperken. Gelet op het feit dat de effectieve uitvoering van deze milderende maatregelen (overkapping Ring, geluidsdempende wegbekleding, geluidsschermen,...) in Vlaanderen helaas nooit een evidentie zijn en de uitvoering ervan onzeker is aangezien deze maatregelen buiten het projectgebied vallen, dienen **ook geluidsmilderende varianten door een alternatieve invulling van het projectgebied zelf te worden bestudeerd**. Verzoekende partijen hebben een alternatief plan uitgewerkt waarbij het projectgebied als groenzone wordt ontwikkeld en van de Singel en Ring wordt afgeschermd met een verhoogde groenberm waarin o.a. parkeerplaatsen kunnen worden voorzien. Ook een dergelijk scenario moet bestudeerd worden aangezien op deze wijze een objectiever beeld kan worden verkregen of het op heden voorliggende project van de Stad Antwerpen (a) leefbaar is op vlak van geluidshinder, (b) er geen optimalere ontwikkelingsalternatieven bestaan.
- Aangezien het project Nieuw Zurenborg een belangrijk stadsuitbreidingproject betreft op een zeer milieugevoelige locatie, dienen de milderende maatregelen die worden voorgesteld **voldoende accuraat, specifiek en realistisch** te zijn. Dit geldt in het bijzonder voor maatregelen zoals het plaatsen van geluidsschermen of het heroverdekken van lawaaiëriege wegdekken. Het MER kan en moet voldoende specifiek zijn inzake de plaatsen geluidsschermen geplaatst zullen worden, of waar het wegdek heraangelegd moet worden. Hetzelfde geldt voor het generieke principe dat niet meer zal gebouwd worden op plaatsen die al een hoge geluidsbelasting kennen. Het verwijzen naar zeer generieke maatregelen zoals

bijvoorbeeld het stimuleren van stille voertuigen en banden terwijl 80 procent van het verkeer op de Antwerpse autosnelwegen doorgaand is, voor een deel zelfs afkomstig van landen buiten de Europese Unie (Rusland, Turkije, Oekraïne), is absoluut niet afdoende specifiek. Het MER moet dermate specifiek zijn in die zin dat tegenover de belangrijkste specifieke oorzaken van geluidsoverlast zoals zij door de geluidskaarten in beeld worden gebracht, ook specifieke maatregelen kunnen worden geplaatst ter mildering ervan.

- Tenslotte is het essentieel dat ook inzake de geluidsnormen die gehanteerd worden een **langetermijnvisie** wordt gehanteerd. Het heeft immers geen zin om te werken met bestaande Vlaamse geluidsrichtwaarden terwijl deze richtwaarden op korte en/of middellange termijn zullen verlaagd worden onder druk van supranationale regelgeving van zowel de EU als de WHO. De richtwaarden die hier door deze organisaties worden gehanteerd zijn 30 dB(A) voor woongebieden [zie tevens stuk 2].

C. Lucht

19. De luchtkwaliteit op het projectgebied is zo mogelijk nog erger dan de geluidsoverlast. Dat de algemene luchtkwaliteit in Vlaanderen schandelijk slecht is en dat Vlaanderen reeds in maart 2011 op verschillende meetpunten de maximaal te overschrijden normen van luchtkwaliteit heeft overschreden, met Europese boetes als gevolg, is genoegzaam gekend [zie tevens stuk 3, 4, 5, 6 en 7].

20. De bestaande dramatische situatie in het Antwerpse en meer specifiek langsheen de Antwerpse Ring inzake de luchtkwaliteit leidt tot een verzwakte longontwikkeling bij jongeren, duizeligheid en hoofdpijnen op dagen dat er veel smog in de lucht hangt, een infiltratie van fijn stof in andere organen dan de longen (hart, aders, zelfs foetussen,...). Ook cardiovasculaire neveneffecten zoals hartstilstand, adervernauwingen, hersenbloedingen zijn in grote getallen te vinden onder een bevolking die opgroeit en gebukt leeft onder een zware vorm van luchtverontreiniging.

21. Elementen die minstens dienen te worden gevoegd in de voorliggende NPC:

- Vooreerst dient opnieuw dezelfde opmerking gemaakt te worden als inzake de geluidsproblematiek. De studies en meetresultaten die als uitgangspunt worden genomen dienen **objectief en accuraat** te zijn. In casu wenst Antea Belgium zich te baseren op enerzijds een studie die werd opgesteld in opdracht van de BAM (n.a.v. de Oosterweelverbinding) en op meetresultaten van een meetpunt van de VMM op de Plantin Moretuslei. Het meetpunt van de VMM op de Plantin Moretuslei ligt echter bijna 800 m stadsinwaarts vanaf de Singel / Ring en

kan dan ook bezwaarlijk als accuraat worden beschouwd om de opportuniteit van bebouwing (woningen / school) naast de Singel / Ring te beoordelen. Een nieuwe objectieve meting op alle relevante plekken van de site dringt zich dan ook op.

- Vervolgens dienen opnieuw **alternatieve ontwikkelingsscenario's te worden onderzocht** op het projectgebied. Wanneer bijvoorbeeld het door verzoekende partijen voorgestelde alternatief van een groenzone zou worden gerealiseerd, kan het aanwezige groen een nieuwe long vormen voor haar achterliggende wijken en zullen geen bewoners en scholieren meer gedurende jaren op permanente wijze worden blootgesteld. Teneinde het voorliggende project op haar merites en gevaren te kunnen beoordelen op vlak van luchtkwaliteit is het noodzakelijk om dit project te kunnen vergelijken met alternatieve ontwikkelingsprojecten.
- Gelet op het feit dat er in het projectgebied bovendien een scholencampus wordt ingeplant voor bijna 700 kinderen (waarvan minstens 85 peuters) dringt **een specifiek onderzoek m.b.t. de gevaren van luchtverontreiniging en de gevolgen hiervan voor schoolgaande kinderen** zich op. In deze context is het opnieuw aangewezen te verwijzen naar het voormelde advies van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (Toezicht Volksgezondheid) inzake de luchtverontreiniging binnen het projectgebied [zie tevens stuk 9]:

afdeling Toezicht Volksgezondheid ook te verwijzen naar het Nederlands 'Besluit gevoelige bestemmingen van 1 december 2008'. Dit besluit is gericht op bescherming van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof (PM10) en stikstofdioxide (NO2), met name kinderen, ouderen en zieken. Daartoe voorziet het besluit in zones waarbinnen luchtkwaliteitsonderzoek nodig is: 300 meter aan weerszijden van rijkswegen en 50 meter langs provinciale wegen, gemeten vanaf de rand van de weg. Waar in zo'n onderzoekszone de grenswaarden voor PM10 of NO2 (dreigen te) worden overschreden, mag het totaal aantal mensen dat hoort bij een 'gevoelige bestemming' niet toenemen. Dit wordt bereikt door op zo'n plek de vestiging van bijvoorbeeld een school niet toe te staan. Bij uitbreidingen van bestaande gevoelige bestemmingen is een eenmalige toename van maximaal 10% van het totale aantal blootgestelden toegestaan. Er is steeds een koppeling met de grenswaarden voor luchtkwaliteit. Overigens gaat het besluit uit van de huidige normen voor PM10 en NO2, en dus niet van tijdelijk verhoogde grenswaarden ten gevolge van mogelijke derogatie (dat is toestemming van de EU om van een algemeen vastgestelde norm te mogen afwijken). Is (dreigende) normoverschrijding niet aan de orde, dan is er ook geen bouwverbod voor gevoelige bestemmingen binnen de onderzoekszone. Wel moet in die situaties de locatiekeuze goed gemotiveerd worden; dat gebeurt in de context van de goede ruimtelijke ordening (bron: <http://www.informil.nl/>, Nederlands Ministerie Van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer). In Vlaanderen bestaat dergelijke integratie van de gezondheidseffecten in de Ruimtelijke Ordening (nog) niet.

Vanuit gezondheidskundig standpunt is het dus ~~aan te raden te kiezen voor een locatie met de meest optimale luchtkwaliteit~~ Hierbij mag men natuurlijk niet uit het oog verliezen dat ook verder van de ring verwijderd de lokale luchtconcentraties nog sterk verhoogd kunnen zijn ten gevolge van de invloed van lokaal verkeer en het street canyon effect.

Het voormelde besluit van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (Toezicht Volksgezondheid) liet omtrent het risico van het inplanten van een scholencampus op deze locatie geen onduidelijkheid bestaan [zie tevens stuk 9]:

BESLUIT

Vanuit gezondheidskundig standpunt is de huidige schoollocatie op vlak van luchtverontreiniging niet de meest 'optimale' locatie. Het is eveneens niet duidelijk op welke manier, zowel in de huidige als in de toekomstige situatie, in deze mbt geluid belaste omgeving, voor de (tijdelijke) school een aanvaardbaar geluidsklimaat kan gewaarborgd worden. Daarnaast dient het potentiële toxicologisch risico vanuit de bodemverontreiniging nauw opgevolgd te worden en mogen op het terrein geen schoolactiviteiten plaatsvinden wanneer saneringswerken op het terrein worden uitgevoerd. Dit alles in beschouwing genomen zijn er op dit moment voor de potentiële schoolgaande kinderen meer gezondheidsrisico's dan op. Het advies van de afdeling Toezicht Volksgezondheid om op voorliggende locatie een school toe te laten is bijgevolg ongunstig. De afdeling Toezicht Volksgezondheid wenst bovendien nogmaals te benadrukken dat bij een goede ruimtelijke ordening de gezondheidseffecten dienen geïntegreerd te worden.

Uit bovenstaande kan men dus besluiten dat het vanuit volksgezondheidskundig standpunt ~~aan te raden is om een school zo ver mogelijk van drukke verkeerswegen vandaan te localiseren.~~ In dit kader wenst de

- Tenslotte dient ook in deze context te worden vermeld dat de richtwaarden die men zal hanteren in het kader van het MER dienen te getuigen van een lange termijnvisie. Het heeft geen zin een ontwikkelingsproject dat pas in 2015 ten vroegste zal gerealiseerd zijn qua luchtkwaliteit te gaan beoordelen op basis van richtwaarden uit 2010 terwijl men goed weet dat opnieuw onder supranationale druk (WHO en EU) deze richtwaarden de komende jaren nog aanzienlijk verstrengd zullen worden. Een beleid dient duurzaam en doordacht te worden gevoerd [zie tevens stuk 2].

D. BODEM EN GRONDWATER

22. Uit de reeds op de site uitgevoerde bodemonderzoeken blijkt dat de site getroffen is door een zware bodemverontreiniging met minerale olie, cyanides, BTEX, naftaleen en PAK's. In maart 2006 werd door Tellum Environmental Consultants in het kader van voormelde overeenkomst een Oriënterend Bodemonderzoek opgesteld waaruit bleek dat zowel de gronden als het grondwater van de voormalige gasfabriek werden getroffen door een ernstige historische bodemverontreiniging.

In voormeld advies van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (Toezicht Volksgezondheid) (stuk ...) staat hieromtrent vermeld dat [zie tevens stuk 9]:

Op het voormalige fabrieksterrein (perceel 19 G3) werden historische verontreinigingen in het vaste deel van de aarde en het grondwater aangetroffen met o.a. minerale olie, cyanides, BTEX, naftaleen en PAK's. De verontreiniging werd veroorzaakt door de voormalige gasfabrieksactiviteiten. In het beschrijvend bodemonderzoek werd besloten dat van ~~verontreinigingen in het vaste deel van de aarde geen actueel~~ ~~humano toxicologisch risico uitgaat binnen de huidige bestemming van industriegebied.~~ Een ~~potentieel~~ ~~risico is echter niet uit te sluiten bij de herontwikkeling van de site.~~ Een potentieel verspreidingsrisico is niet uit te sluiten ten gevolge van uitloging van de grondverontreiniging naar het grondwater. Vrij cyanide is zeer giftig. De complexen zijn minder toxisch maar kunnen het centraal zenuwstelsel aantasten. De BTEX-stoffen, benzeen, toluen, ethylbenzeen en xyleen zijn kankerverwekkende stoffen. De PAK's waaronder naftaleen zijn kankerverwekkend en genotoxisch.

In opdracht van AG Vespa werd door Ecorem nv een humane risico-evaluatie uitgevoerd op deze site met Vlier-Humaan (versie 2.2), meer specifiek een worst case benadering en een locatiespecifieke benadering. De worst case benadering geeft een veralgemeend beeld van de aanwezige risico's op het terrein en houdt geen rekening met de locatiespecifieke omstandigheden of aangetroffen concentraties. De locatiespecifieke houdt rekening met de bodemconcentraties ter hoogte van de voorziene inplanting van de school. Binnen deze risico-evaluatie werd uitgegaan van volgende blootstellingswegen: ingestie bodemdeeltjes en stof, inhalatie bodemdeeltjes en stof, dermaal contact bodemdeeltjes en stof en inhalatie binnenlucht inhalatie buitenlucht, verbruik van drinkwater en verbruik van groenten (gezien moestuin). Uit de locatiespecifieke benadering kan algemeen besloten worden dat er geen humaan risico is indien er

een verharding aanwezig is. Het opbreken van de verhardingen daarentegen zal niet mogelijk zal zijn zonder maatregelen te nemen om de humane risico's tegen te gaan.

De conclusie van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (Toezicht Volksgezondheid) was zeer duidelijk. Haar advies, dat louter was opgesteld i.f.v. een tijdelijk te vergunnen scholencomplex, was dat een integrale sanering van de gehele site essentieel is. [zie tevens stuk 9]

Volgens de afdeling Toezicht Volksgezondheid is het met betrekking tot de bodemverontreiniging noodzakelijk dat alle in het rapport aangegeven maatregelen en voorgestelde implementaties uitgevoerd dienen te worden om elk humaan toxicologisch risico te vermijden. Volgens de afdeling Toezicht Volksgezondheid kunnen op het terrein geen schoolactiviteiten plaatsvinden wanneer saneringswerken op het terrein worden uitgevoerd.

23. Elementen die minstens dienen te worden gevoegd in de voorliggende NPC:

Vooreerst zij verwezen naar de voorafgaandelijke opmerking uit randnr. 14 van voorliggende nota waarin melding wordt gemaakt van het volledig ontbreken van enige methodologie inzake het bodemonderzoek. Hier dient dan ook prioriteit te worden gegeven met inbegrip van volgende opmerkingen.

- Inzake **grondverzet** blijkt dat Antea Belgium zich enkel als opdracht heeft toegemeten om aan de hand van de door de Stad Antwerpen geplande projectontwikkelingen een berekening te

maken van de hoeveelheid grondverzet die noodzakelijk zal zijn. Antea Belgium laat evenwel na te onderzoeken op basis van welke criteria zal beslist worden om tot grondverzet over te gaan en tot welke diepte, in welke perimeters, etc.

- Inzake **bodem- en grondwaterverontreiniging** blijkt dat Antea Belgium louter op basis van een studie van de geplande projectontwikkelingen wenst te onderzoeken of deze bouwwerken een risico op verspreiding van de aanwezige bodem- en/of grondwaterverontreiniging zouden kunnen veroorzaken. Dit onderzoek komt er op neer dat Antea Belgium gaat onderzoeken of indien op locatie A een ondergrondse parking wordt aangelegd, er op de aangrenzende locatie B een bijkomende bodemverontreiniging zal ontstaan.

Een dergelijk onderzoek is zeker van belang doch gaat een meer fundamenteel onderzoek uit de weg. Antea Belgium dient vooreerst **een objectief onderzoek te maken van de ernst en de locatie van de aanwezige bodem- en/of grondwaterverontreiniging op de gehele site** waarna een specifieke studie dient te worden opgemaakt m.b.t. welke saneringswerken dienen te worden uitgevoerd om bepaalde projecten al of niet te kunnen realiseren. Bovendien dient te worden onderzocht op welke locaties de voorgenomen bouwwerken het best kunnen worden gerealiseerd.

Deze bijkomende onderzoeksdaad zijn essentieel omdat het saneringsbudget dat door de Vlaamse Overheid wordt terbeschikking gesteld beperkt is (geen volledige sanering van de site) en het dus cruciaal is om te verzekeren dat de plaats waar bijvoorbeeld een speelplaats voor peuters zou worden aangelegd of de tuinen van woningen gesitueerd worden, zou gebeuren op de minst verontreinigde of de best gesaneerde gronden. Of deze locaties op het vlak van geluid en lucht dan weer ideaal zijn, dient achteraf in de beoordeling van de milieudiscipline **“volksgezondheid”** te worden geanalyseerd op basis van de individuele resultaten die werden verkregen m.b.t. alle milieudisciplines.

24. Het geheel van voormelde onderzoekswerkzaamheden zijn ons inziens essentieel om het beperkte saneringsbudget van de Vlaamse Overheid op optimale wijze te benutten, eventueel bijkomende saneringswerken te bevelen in functie van de inplanting van bepaalde functies en tenslotte op gemotiveerde wijze oog te kunnen hebben voor alternatieve ontwikkelingsscenario's zoals bijvoorbeeld door verzoekende partijen voorgesteld.

25. De huidige werkopdracht van Antea Belgium is in voormelde context veel te summier gedefinieerd. Na een toch wel verdienstelijke poging om deze opdracht enigszins te analyseren, kan

enkel maar worden besloten dat het opstellen van een serieuze methodologie essentieel is en een fundamenteeler en uitgebreider onderzoek zich opdringt om te kunnen beoordelen welke ontwikkelingsprojecten op de site kunnen plaatsvinden en op welke locatie, beiden in functie van de saneringwerken die de OVAM kan en zal uitvoeren.

E. BIJKOMENDE AANDACHTSPUNT

26. Naast voormelde door Antea Belgium opgesomde Milieudisciplines, wensen wij de Vlaamse Overheid (dienst MER) tenslotte nog te wijzen op volgende aandachtspunten die ons inziens dienen te worden opgenomen in de opdracht van Antea Belgium:

- De **potentiële risico's van de goederentransporten** die plaatsvinden op de spoorweg die het projectgebied doorsnijdt, dienen te worden in kaart gebracht. Bovendien dient te worden onderzocht, in functie van deze risico's, welke activiteiten of het projectgebied aanvaardbaar zijn en mits welke voorzorgsmaatregelen. De gekende ramp te Seveso (Italië) werd veroorzaakt door een omgekeerde container. Gelet op de gevaarlijke substanties die op deze spoorlijn vanuit de haven worden getransporteerd, is het essentieel dat deze risico's worden onderzocht. Temeer wanneer een basisschool en peuterschool wordt gepland naast de spoorwegberm.

V. BESLUIT

VI. Uit voorgaande analyse blijkt ontegensprekelijk dat Antea Belgium haar huiswerk inzake het opstellen van een NPC niet grondig en volledig heeft uitgevoerd. Nochtans vormt het door de Stad Antwerpen beoogde stadsuitbreidingsproject op het door haar beoogde projectgebied een dermate explosieve cocktail waarin de opmaak van een goed onderbouwd en duidelijk gestructureerd MER een absolute noodzaak is om de planologisch bevoegde overheden toe te laten een duurzame en verantwoorde beslissing te nemen.

VII. Het is dan ook hallucinant te noemen dat een gespecialiseerd consultancybureau een dergelijke amateuristische nota aflevert die bol staat van oppervlakkigheden, een totaal gebrek aan coherentie vertoont inzake methodologie en uitwerking hiervan en die zelfs een aantal essentiële milieudisciplines zoals volksgezondheid, stralingslast en lichtpollutie ongemoeid laat.

VIII. De Vlaamse Overheid (dienst MER) dient dan ook te worden verzocht de NPC van Antea Belgium grondig te bestuderen en de opdracht van Antea Belgium volledig te herschrijven, met aandacht voor de argumenten zoals verwoord in huidige nota met opmerkingen.

Wij kijken uw verder besluitvorming met vertrouwen tegemoet.

Antwerpen, 12 april 2011,

Voor de opmerkende partijen,

diens raadsliden,

Mr. Stijn Verbist

Mr. Pieter Thomaes

Bijlage: inventaris der stukken

INVENTARIS DER STUKKEN:

1. Advies Adoma – meer groen in de stad – maart 2010
2. WHO Parma Declaration on environment and health, Fifth Ministerial Conference on Environment and Health “Protecting children’s health in a changing environment” Parma, Italy, 10–12 March 2010
3. Kristin A. Miller, M.S., David S. Siscovick, M.D., M.P.H., Lianne Sheppard, Ph.D., Kristen Shepherd, M.S., Long-Term Exposure to Air Pollution and Incidence of Cardiovascular Events in Women, *New England Journal on Medicine*, 1 februari 2007.
4. Annie Murphy Paul Time, How the First Nine Months Shape the Rest of Your Life, *Time Magazine*, 4 oktober 2010.
5. Artikel inzake stijging hersenbloedingen bij jongeren, AP, 9 februari 2011.
6. Marleen Teugels, Fijnstof tot in de baarmoeder, *Knack*, maart 2011.
7. Schrijven EC aan Mevr. Roelands dd. 4 maart 2011 inzake overschrijding hoeveelheid fijn stof in de atmosfeer
8. Prof. Jan Boon - Thematisch dossier nachtelijke geluidshinder.
9. Verleende adviezen n.a.v. stedenbouwkundige vergunningsaanvraag van de Stad Antwerpen voor de oprichting van een tijdelijk scholencomplex op het projectgebied.
10. Burden of disease from environmental noise: Quantification of healthy life years lost in Europe, WHO – EU, 2011